

Република Србија
Врховни касациони суд
Су I-7 11/2020
28.02.2020. године
Београд

На седници Кривичног одељења Врховног касационог суда одржаној дана 28.02.2020. године једногласно је донет следећи

ЗАКЉУЧАК

Трошкове поступка на име ангажовања браниоца по службеној дужности, сноси и исплаћује на захтев браниоца из буџетских средстава, орган (полиција, ЈТ или суд) који га је поставио односно пред којим су предузете радње браниоца.

Орган поступка нужне издатке исплаћује унапред док награду браниоцу за обављене радње у поступку **мора** исплатити након њиховог предузимања, а најкасније окончањем фазе поступка пред тим органом или разрешењем браниоца те исте уноси у попис који се прилаже спису.

У свакој пресуди или решењу које одговара пресуди **мора се** одлучити о томе ко сноси трошкове поступка (члан 262. ЗКП).

Образложење

Обзиром да је у поступању како нижестепених судова, тако и органа поступка, дошло до неједнакости у погледу одлучивања о исплати трошкова одбране по службеној дужности, то је ВКС на седници одељења донео закључке усмерене да судовима и органима који одлучују послуже инструктивно, а све у циљу уједначавања поступања.

Најчешће питање које је изазвало одређене недоумице јесте питање обавезе исплате трошкова бранилаца по службеној дужности који су поступали у току кривичног поступка у разним његовим фазама.

Када је реч о поступању у предистражном поступку законодавац је јасно прописао чланом 261. став 6. ЗКП-а да трошкове предистражног поступка који се односе на награду и нужне издатке браниоца кога је одредила полиција исплаћује тај орган, па у том смислу сваког браниоца који би се еентуално обратио тужишаву у истражном поступку, односно суду у даљем току поступка, треба упутити на орган полиције ради исплате трошкова, који орган је, иако то није стриктно прописано, у смислу члана 261. став 4. дужан затим да доказ о томе проложи списима предмета.

Када је реч о поступању у даљем току поступка, уз чињеницу да је истражни поступак из надлежности суда прешао у руке тужиоца, који се у овој

фазији појављује као орган поступка, а касније након потврђивања оптужнице као странка, законодавац је остао недоречен.

Наиме, чланом 261. став 4. ЗКП-а прописано је коју врсту трошкова је орган поступка дужан да исплати унапред, уз обавезу органа поступка да унапред исплаћене трошкове унесе у попис који ће приложити списима. Наведена одредба односи се на све фазе поступка, без обзира ко је у којој фази орган поступка, а када је реч о врсти трошкова који се предујмљују, везано за браниоце по службеној дужности, предвиђено је да се унапред исплаћују само нужни издаци постављених бранилаца.

Стога се као појавила дилема око исплате награде за браниоце по службеној дужности. Из наведене одредбе јасно произилази да се награда не исплаћује унапред. Међутим, у пракси ни не постоје случајеви захтева за исплатом награде унапред, већ се ради о захтевима бранилаца по службеној дужности за исплату накнада и награда накнадно, односно након што су извршили радње због којих су били постављени.

Имајући то у виду, закључак је да је орган поступка тај који доноси решење о исплати трошкова браниоца по службеној дужности на његов захтев, без обзира на фазу поступка, те да је иако то није стриктно прописано, у смислу члана 261. став 4. ЗКП-а дужан затим да доказ о томе проложи списима предмета. То може бити како суд у фази након потврђивања оптужнице, тако и тужилац у фази истраге. Ово тим пре ако се има у виду да се неретко поступак окончава управо у фази истраге, наредбом о обустави, закључењем споразима и др., где суд или уопште није укључен или је његова улога кроз поступање судије за претходни поступак минимална, као и да окривљени често ангажују браниоца чиме улога браниоца по службеној дужности престаје те се исти пред судом ни не појављује.

Посебно је потребно нагласити да решење о исплати браниоца по службеној дужности није одлука о трошковима поступка за коју је једино и искључиво надлежан суд, те да следствено томе не постоје законске препреке за доношење таквог решења. У том смислу сваког браниоца који би се евентуално обратио суду за трошкове настале у фази истраге, треба упутити на орган истраге ради исплате трошкова.

Везано за трећи став овог закључка, а како се у пракси често могу видети пресуде (или решења која одговарају пресуди) које уопште не садрже одлуку о трошковима поступка, потребно је нагласити да је чланом 262. став 1. ЗКП-а прописана обавеза суда да у одлуци којом окончава кривични поступак одлучи и о основу односно о томе ко ће сносити трошкове поступка, те да је накнадно решење о трошковима могуће донети само у погледу висине трошкова о чијем је основу већ одлучено.

**ПРЕДСЕДНИК
КРИВИЧНОГ ОДЕЉЕЊА
ВРХОВНОГ КАСАЦИОНОГ СУДА**

Бата Цветковић